

1989-90 Lt - Fvs redogörelse

Finansutskottets redogörelse till landstinget över behandlingen av ärenden rörande tjänste- och arbetskollektivavtal för år 1989

Finansutskottets skall i enlighet med 36a § 4 mom. landstingsordningen för landskapet Åland (11/72, 23/78) årligen till landstinget avge en skriftlig redogörelse över handläggningen av de ärenden rörande tjänste- och arbetskollektivavtal som utskottet behandlat.

Avtalsförhandlingarna år 1989

Landskapets tjänstekollektivavtal

Landskapsstyrelsen godkände den 16 februari 1989 ett tjänstekollektivavtal som slutits med Akava Åland, r.f., FOA:s Ålands samorganisation, FOA-Å r.f. och TOC:s tjänstemannaorganisationer på Åland, TOC-TÅ r.f. om justering av anställningsvillkoren för landskapets tjänstemän. Avtalet innebar i första hand en allmän förhöjning av tjänstemännens löner s.k. tabelljustering fr.o.m. den 1 mars 1989. Avtalet innehöll inte sådana ändringar som skulle kräva landstingets godkännande varför finansutskottet endast antecknade förhandlingsresultatet till kännedom.

Den 18 januari 1989 godkände landskapsstyrelsen ett tjänstekollektivavtal om justeringar av tjänstemännens lönetabeller, dagtraktamenten och uppsägningstider. Avtalsuppgörelsen utgjorde en del av ett ramavtal för perioden 1 mars 1988 - 28 februari 1990 som redan har behandlats och godkänts av finansutskottet. Eftersom det aktuella avtalet inte innehöll några ändringar av det redan behandlade avtalet vilka skulle kräva landstingets godkännande antecknade finansutskottet förhandlingsresultat enbart till kännedom.

Den 18 april 1989 antecknade sig finansutskottet till kännedom ett förhandlingsresultat beträffande justeringar av anställningsvillkoren för landskapets lärare. Landskapsstyrelsen hade uppnått förhandlingsresultatet och godkänt det redan i juni 1988. Avtalet innebar inte några merkostnader för landskapet.

Den 30 mars 1989 godkände landskapsstyrelsen ett tjänstekollektivavtal om resekostnadsersättningar till landskapets tjänstemän. Avtalet innebar inte merkostnader för landskapet varför finansutskottet endast antecknade avtalet till kännedom.

Landskapsstyrelsen godkände den 21 mars 1989 ett tjänstekollektivavtal respektive kollektivavtal om grojusteringar av löneklasser m.m. fr.o.m. den 1 oktober 1988 samt tjänstekollektivavtal om ändringar i förtroendemannaavtalet fr.o.m. den 1 mars 1989. Samtidigt behandlades ett antal enskilda yrkanden samt framställningar om löneklassjusteringar vilka landskapsstyrelsen tidigare har hänskjutit till ifrågasvarande förhandlingar. Avtalen innehöll inte sådana ändringar som skulle kräva landstingets godkännande varför finansutskottet endast antecknade förhandlingsresultaten till kännedom.

Den 25 maj 1989 antecknade sig finansutskottet till kännedom ett förhandlingsresultat som landskapsstyrelsen godkänt den 27 april 1989 rörande tjänstekollektivavtal om undantag från föreskrifter i gällande arbetstidslag.

Den 15 maj 1989 uppnådde landskapsstyrelsen ett förhandlingsresultat med ÅTFC r.f. om ett tjänstekollektivavtal om allmänna löneförhöjningar, grojustering av en löneklass m.m. Landskapsstyrelsen underställde ärendet landstingets finansutskott för godkännande eftersom avtalet innehöll merkostnader. Till den del avtalet innehöll avvikelser från motsvarande riksavtal innebärande merkostnader godkände finansutskottet den 22 juni 1989 avtalet med hänvisning till 36a § landstingsordningen.

Kommunala avtal

I december 1988 godkände landskapsstyrelsen nio kommunala tjänste- och arbetskollektivavtal till de delar de skulle utgöra grund för landskapsunderstöd. Fråga var om tjänstekollektivavtal för undervisningsområdet, arbetskollektivavtal om arvoden till hälsovårdspersonal i kortvarigt anställningsförhållande, arbetskollektivavtal om villkoren i anställningsförhållandet för legitimerade läkare, personer som avlagt medicinsk grundexamen, medicine studerande och kandidater vilka är i arbetsavtalsförhållande av deltidsnatur vid hälsocentral, tjänste- och arbetskollektivavtal om ekonomisk förmån som svarar mot grupplivförsäkring efter hos kommunen/kommunalförbundet anställd tjänstemans/arbetstagares frånfalle, tjänstekollektivavtal om den avlöning som skall betalas till tjänsteman vid grundskolan under tiden för tjänstledighet som beviljats för studier, tjänste- och arbetskollektivavtal om partiell och tillfällig vårdledighet, separat tjänstekollektivavtal för Gullåsens överskötare, tjänstekollektivavtal om förlängning av tidsfristen i 9 punkten i allmänna delen till det allmänna kommunala tjänstekollektivavtalet gällande löneklassificering samt tillägg till 16 § underteckningsprotokollet till arbetskollektivavtalet för kommunernas och kommunalförbundens månadsavlönade

arbetstagare. Till de delar landstingets godkännande erfordrades godkände finansutskottet på landstingets vägnar den 5 januari 1989 de nämnda avtalen. Vidare behandlade landskapsstyrelsen ett allmänt kommunalt tjänstekollektivavtal för landskapet Åland och ett kommunalt arbetskollektivavtal för månadsavlönade arbetstagare vid samma tillfälle. Vad gäller båda dessa avtal föreslog landskapsstyrelsen att de skulle godkännas förutom vad gällde erläggande av landskapsbidrag i enlighet med en ny bestämmelse om att man för tjänstetillägg beaktar tjänstgöring hos annan offentlig sammanslutning (t.ex. landskapet, staten och kyrkan) under förutsättning att tjänstgöringen har skett inom en bransch där arbetsuppgifterna motsvarat de nuvarande tjänsteuppgifterna eller erfarenheten är av väsentlig nytta vid tjänstens handhavande. Vidare föreslogs att godkännandet inte skulle omfatta landskapsbidrag för s.k. personlig lönedel där statsbidrag inte utgår i motsvarande fall i riket. Finansutskottet godkände den 5 januari 1989 landskapsstyrelsens förslag till beslut.

Den 8 februari 1989 godkände landskapsstyrelsen för erläggande av landskapsandel fyra kommunala avtal vilka inte innebar merkostnader nämligen kommunalt tjänstekollektivavtal om beviljande av tjänstetillägg och årsförhöjningar på förhand till vissa hälsocentralläkare i fall av svårt arbetskraftsunderskott, kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om användningen av regleringsmarginalraten samt ändring av vissa arbetstidsbestämmelser, tjänste- och arbetskollektivavtal om löneförhöjningar samt kommunalt arbetskollektivavtal om justering av det kommunala arbetskollektivavtalet för månadsavlönade arbetstagare. Finansutskottet antecknade avtalen till kännedom den 16 mars. Den 8 februari behandlade landskapsstyrelsen även ett kommunalt tjänstekollektivavtal om ersättning för föräldrakvarter. Avtalet innebar att ersättning skulle medges för föräldrakvarter som hållits så att 15 minuter reserverats för varje elevs vårdnadshavare. Ersättningen skulle erläggas till klasslärare och klassföreståndare vid grundskolan i form av timersättning. Något motsvarande avtal finns inte i riket men kommunala avtalsdelegationen hade gått med på ett sådant avtal för att få grundskollärarna att återuppta arbetet med föräldrakvarter som inte hade hållits under flera veckor till följd av att lärarföreningen uppmanat sina medlemmar att inte utan särskild ersättning utföra detta arbete. Landskapsstyrelsen föreslog att landskapsbidrag inte skulle utgå för dessa kostnader eftersom tjänstekollektivavtalet för den kommunala undervisningssektorn redan beaktar ersättning för bl.a. denna uppgift ("samarbete mellan hem och skola") och att överenskommelsen därför medför en merkostnad som inte kan motiveras med särförhållanden i landskapet eller andra godtagbara skäl. Finansutskottet beslöt den 16 mars 1989 att godkänna landskapsstyrelsens förslag att inte godkänna avtalet.

Den 23 maj 1989 behandlade landskapsstyrelsen fem kommunala kollektivavtal som inte förutsatte landstingets godkännande nämligen kommunalt kollektivavtal om regleringsmarginaluppgörelsen för det kommunala undervisningsområdet, kommunalt arbetskollektivavtal om justering av det kommunala arbetskollektivavtalet för månadsavlönade arbetstagare, kommunalt tjänstekollektivavtal om fullt dagtraktamente, kommunalt arbetskollektivavtal om villkoren i anställningsförhållandet för legitimerade läkare, personer som avlagt medicinsk grundexamen, medicine studerande och kandidater vilka är i arbetsavtalsförhållande av deltidnatur vid hälsocentral samt kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om huvudavtalsorganisationernas arbetsmarknadsutbildning jämte tillämpningsdirektiv. Avtalen antecknades till kännedom av finansutskottet. Landskapsstyrelsen behandlade vid samma tillfälle ytterligare två kommunala avtal, nämligen ett separat kommunalt tjänstekollektivavtal för speciallärare vid specialomsorgen och ett kommunalt tjänstekollektivavtal om ändring av bilaga 19 till allmänna kommunala tjänstekollektivavtalet vilka förutsatte finansutskottets godkännande. Det första avtalet innebar att parterna hade enats om att tjänsten som speciallärare vid specialomsorgens dagverksamhet skulle jämföras med lärare i specialklass vid grundskolan och att avlöning skulle utgå i enlighet härmed. Ändringen av det andra avtalet gällde bibliotekstjänster samt inplacering av föreståndartjänsterna vid specialomsorgen i löneklassificeringen. Vad beträffar bibliotekstjänsterna gällde frågan ändringar av hänvisningar till biblioteksförordningen som innebär att det av avdelningschef vid ett åländskt bibliotek inte krävs att vederbörande har underliggande bibliotekarier eller annan yrkesutbildad personal inom biblioteksbranschen. Landskapsstyrelsen föreslog att båda avtalen skulle godkännas och finansutskottet beslutade i enlighet härmed den 22 juni 1989 ifråga om det första avtalet och den 22 september 1989 i fråga om det andra avtalet.

Den 15 juni 1989 godkände landskapsstyrelsen för erläggande av landskapsandel fem kommunala kollektivavtal som inte förutsatte landstingets godkännande nämligen kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om beviljande av tjänstetillägg på förhand till vissa tjänstemän och arbetstagare inom socialväsendet och hälsovården i fall av svår arbetskraftsbrist, kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om höjning av den ersättning för måltidskostnader som avses i tjänste- och arbetskollektivavtalet om huvudavtalsorganisationernas arbetsmarknadsutbildning, kommunalt tjänstekollektivavtal om justering av det allmänna kommunala tjänstekollektivavtalet, kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om maximiantalet på

varandra följande nattskift i periodarbete samt ändring av det kommunala tjänstekollektivavtalet för undervisningsområdet. Finansutskottet antecknade avtalen till kännedom den 22 juni 1989. Vidare behandlade landskapsstyrelsen frågan om erläggande av landskapsandel i fråga om ett kollektivavtal för den kommunala sektorns avtal om skyddsklädsel. Landskapsstyrelsen föreslog att finansutskottet inte skulle godkänna merkostnaderna eftersom de inte godkänts tidigare. Finansutskottet beslöt den 22 juni 1989 att godkänna landskapsstyrelsens förslag till beslut att inte godkänna avtalet.

Den 3 oktober 1989 godkände landskapsstyrelsen ett kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om ekonomisk förmån som svarar mot grupplivförsäkring och ett kommunalt förtroendemannaavtal för kommunala tjänstemän till den del de utgjorde grund för landskapsbidrag. Landskapsstyrelsen konstaterade samtidigt att de inte medför sådana merkostnader vilka kräver landstingets godkännande varför de endast antecknades till kännedom av finansutskottet den 23 november 1989.

Som tidigare konstaterats godkändes inte att landskapsbidrag skulle erläggas för s.k. personlig lönedel i det allmänna kommunala tjänstekollektivavtalet för landskapet Åland den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 och i de kommunala arbetskollektivavtalet för månadavlönade arbetstagare den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 eftersom statsbidrag inte utgår i motsvarande fall i riket. Eftersom riksdagens lönelegation godkänt erläggande av statsandel för s.k. personlig lönedel fr.o.m. den 1 mars 1989 anhöll Ålands kommunala avtalsdelegation om att landskapsbidrag skulle utgå i motsvarande fall. Finansutskottet beslöt den 19 december 1989 att landskapsandel skulle utgå i enlighet med kommunala avtalsdelegationens anhållan och landskapsstyrelsens förslag till beslut.

Den 16 november 1989 godkände landskapsstyrelsen följande kommunala avtal som grund för betalning av landskapsbidrag: kommunalt tjänstekollektivavtal om lön till tjänsteinnehavare eller timlärare vid grundskolan under tjänstledighet som beviljats för studier, kommunalt tjänstekollektivavtal om villkoren i tjänsteförhållandet under tjänstledighet som beviljats tjänsteinnehavare vid grundskolor för studier i informationsteknik, kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om regleringsmåneraten på undervisningsområdet, kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om användningen av regleringsmåneraten samt kommunalt arbetskollektivavtal om ändring av arbetskollektivavtalen för månadsavlönade arbetstagare och timavlönade arbetstagare samt arbetskollektivavtal om uppsägningskydd och permittering. Avtalen innebar inte merkostnader för landskapet varför finansutskottet endast antecknade avtalen till kännedom.

Behandlade ärenden

Finansutskottet har under året i enlighet med det anförda beslutat godkänna landskapsstyrelsens förslag till beslut vad gäller

- allmänt kommunalt tjänstekollektivavtal för landskapet Åland den 1 mars 1988 -den 28 februari 1990 (5 januari),
- kommunalt tjänstekollektivavtal för undervisningsområdet den 1 mars 1988 -den 28 februari 1990 (5 januari),
- kommunalt arbetskollektivavtal för månadsavlönade arbetstagare (funktionärer) den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 (5 januari),
- kommunalt arbetskollektivavtal om arvoden till hälsovårdspersonal i kortvarigt anställningsförhållande (5 januari),
- kommunalt arbetskollektivavtal om villkoren i anställningsförhållandet för legitimerade läkare, personer som avlagt medicinsk grundexamen, medicine studerande och kandidater vilka i arbetsavtalsförhållande av deltidsnatur vid hälsocentral (5 januari),
- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om ekonomisk förmån som svarar mot grupplivförsäkring efter hos kommunen/kommunalförbundet anställd tjänsteinnehavare/arbetstagares frånfalle (5 januari),
- kommunalt tjänstekollektivavtal om den avlöning som skall betalas till tjänsteinnehavare vid grundskolan under tiden för tjänstledighet som beviljats för studier (5 januari),
- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om partiell och tillfällig vårdledighet (5 januari),
- separat kommunalt tjänstekollektivavtal för Gullåsens överskötare (5 januari),
- kommunalt tjänstekollektivavtal om förlängning av tidsfristen i 9 punkten i allmänna delen till det allmänna kommunala tjänstekollektivavtalet (den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990) gällande löneklassificering den 1 juni 1988 (5 januari),

- tillägg till 16 § underteckningsprotokollet till kommunalt arbetskollektivavtal för kommunernas och kommunalförbundens månadsavlönade arbetstagare (funktionärer) (5 januari),
- kommunalt tjänstekollektivavtal som ersättning för föräldrakvarter (16 mars),
- separat kommunalt tjänstekollektivavtal för specialläraren vid specialomsorgen (22 juni),
- tjänstekollektivavtal om allmänna löneförhöjningar, gropjustering av en löneklass m.m. mellan landskapsstyrelsen och ÅTFC r.f. (22 juni),
- kommunala sektorns kollektivavtal om skyddsklädsel (22 juni),
- kommunalt tjänstekollektivavtal om ändring av bilaga 19 till det allmänna kommunala tjänstekollektivavtalet den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 (22 september) samt
- kommunala avtalsdelegationens framställning om att den tidigare icke godkända s.k. personliga lönedelen i de kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalen nu skulle godkännas som grund för erläggande av landskapsbidrag (19 december).

Utskottet fann inte anledning att i något av fallen underställa ärendet landstinget för fastställelse.

Utskottet har vidare antecknat sig till kännedom

- tjänstekollektivavtal om en allmän förhöjning av tjänstemännens löner (tabelljustering) fr.o.m. den 1 mars 1989 m.m. (16 mars),
- kommunalt tjänstekollektivavtal om beviljande av tjänstetillägg och årsförhöjningar på förhand till vissa hälsocentralläkare i fall av svårt arbetskraftsunderskott (16 mars),
- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om användningen av regleringsmarginalraten fr.o.m. den 1 december 1988 samt ändring av vissa arbetstidsbestämmelser fr.o.m. den 2 januari 1989 (16 mars),

- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om löneförhöjningar fr.o.m. den 1 mars 1989 (16 mars),
- kommunalt arbetskollektivavtal om justering av det kommunala arbetskollektivavtalet för månadsavlönade arbetstagare (funktionärer) den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 (16 mars),
- tjänstekollektivavtal om justeringar av tjänstemännens 1) lönetabeller, 2) dagtraktamenten och 3) uppsägningstider (21 mars),
- tjänstekollektivavtal för undervisningssektorn under avtalsperioden den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 vad gäller justeringar av anställningsvillkoren för landskapets lärare (18 april),
- tjänstekollektivavtal om resekostnadsersättningar till landskapets tjänstemän (18 april),
- tjänstekollektivavtal respektive kollektivavtal om gropjusteringar av löneklasser m.m. fr.o.m. den 1 oktober 1988 (18 april),
- tjänstekollektivavtal om ändringar i förtroendemannaavtalet fr.o.m. den 1 mars 1989 (18 april),
- tjänstekollektivavtal om undantag från föreskrifter gällande arbetstidslag (25 maj),
- kommunalt kollektivavtal om regleringsmarginaluppgörelsen för det kommunala undervisningsområdet fr.o.m. den 1 december 1988 (22 juni),
- kommunalt arbetskollektivavtal om justering av det kommunala arbetskollektivavtalet för månadsavlönade arbetstagare (funktionärer) den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 (22 juni),
- kommunalt tjänstekollektivavtal om fullt dagtraktamente den 1 januari - den 31 december 1989 (22 juni),
- kommunalt arbetskollektivavtal om villkoren i anställningsförhållandet för legitimerade läkare, personer som avlagt medicinsk grundexamen, medicine stu-

derande och kandidater vilka är i arbetsavtalsförhållande av deltidnatur vid hälsocentral (22 juni),

- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om huvudavtalsorganisationernas arbetsmarknadsutbildning jämte tillämpningsdirektiv (22 juni),
- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om beviljande av tjänstetillägg på förhand till vissa tjänsteinnehavare och arbetstagare inom socialväsendet och hälsovården ifall av svår arbetskraftsbrist (22 juni),
- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om höjning av den ersättning för måltidskostnader som avses i tjänste- och arbetskollektivavtalet om huvudavtalsorganisationernas arbetsmarknadsutbildning (22 juni),
- kommunalt tjänstekollektivavtal om justering av det allmänna kommunala tjänstekollektivavtalet den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 (22 juni),
- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om maximiantalet på varandra följande nattskift i periodarbete (22 juni),
- ändring av kommunalt tjänstekollektivavtal för undervisningsområdet den 1 mars 1988 - den 28 februari 1990 (22 juni),
- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om ekonomisk förmån som svarar mot grupplivförsäkring fr.o.m. den 1 januari 1989 (23 november),
- de kommunala tjänsteinnehavarnas förtroendemannaavtal fr.o.m. den 1 januari 1989 (23 november),
- kommunalt tjänstekollektivavtal om lön till tjänsteinnehavare eller timplärare vid grundskolan under tjänstledighet som beviljas för studier (19 december),
- kommunalt tjänstekollektivavtal om villkoren i tjänsteförhållandet under tjänstledighet som beviljats tjänsteinnehavare vid grundskolor för studier i informationsteknik (19 december),
- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om regleringsmåneraten på undervisningsområdet fr.o.m. den 1 oktober 1989 (19 december),

- kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal om användningen av regleringsmåneraten fr.o.m. den 1 oktober 1989 (19 december) samt
- kommunalt arbetskollektivavtal om ändring av arbetskollektivavtalen för månadavlönade arbetstagare och timavlönade arbetstagare samt arbetskollektivavtal om uppsägningsskydd och permittering fr.o.m. den 1 september 1989 (19 december).

Mariehamn den 11 januari 1990

På finansutskottets vägnar:

Sven-Olof Lindfors
ordförande

Elisabeth Naucér
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sven-Olof Lindfors, viceordföranden Sundblom samt ledamöterna Lindbom och Olofsson.